

پوشاک ما

فصل هشتم

حوزه‌های موضوعی

منابع و فعالیت‌های

اقتصادی

فرهنگ و هویت

زمان، تداوم، تغییر

نظام اجتماعی

مکان و فضا

آیا شما برای رفتن به مدرسه لباس مخصوصی به تن می‌کنید؟ و پوش
یا لباس مدرسه‌ی شما چه رنگی است و چه مشخصاتی دارد؟ آیا گروه‌های
اجتماعی دیگری را می‌شناسید که لباس مخصوصی داشته باشند؟
وقتی با پدر و مادر و یا دیگر اعضای خانواده برای خرید لباس به فروشگاه
می‌روید، چگونه لباس مورد نظر خودتان را انتخاب می‌کنید؟ راستی پوشاک
مورد نیاز ما چگونه تولید می‌شود و به دست ما می‌رسد؟

موضوع این فصل پوشاک است. امید است شما با
آموختن مطالب این فصل و انجام دادن فعالیت‌های آن،
پاسخ پرسش‌های خودتان را پیدا کنید.

انواع لباس

گروه ها، فعالیت های اجتماعی و انواع لباس

به این عکس ها توجه کنید. هر یک از این لباس ها، کدام گروه اجتماعی یا شغلی یا کدام فعالیت ها یا مراسم را نشان می دهد؟

از روی لباس گروه های مختلف اجتماعی و شغلی به چه چیزهایی می توانیم پی ببریم؟

گروه اجتماعی ما می توانیم از روی لباس این گروه ها پی ببریم که شغل و حرفه ی این افراد چیست یا چه خدمتی به اجتماع می کنند.

لباس های گروه های مختلف اجتماعی و شغلی بسته به چیست؟

لباس این گروه ها بسته به کار و نقش آنها در اجتماع متفاوت است. ما می توانیم از روی لباس این گروه ها پی ببریم که شغل و حرفه ی این افراد چیست یا چه خدمتی به اجتماع می کنند.

گروه شغلی

آیا تاکنون دقت کرده اید که مادر موقعیت های مختلف، لباس های مختلفی به تن می کنیم؟ برای مثال لباس منزل ما با لباس مدرسه و با لباسی که در مهمانی می پوشیم، فرق دارد. وقتی می خواهیم ورزش کنیم از لباس های ورزشی یا لباس های راحت استفاده می کنیم. بعضی از لباس ها را نیز در مراسم مختلف اجتماعی می پوشیم؛ برای مثال در مراسم عزاداری برای حضرت اباعبدالله الحسین (ع) لباس سیاه بر تن می کنیم.

گروه های مختلف اجتماعی و شغلی نیز لباس های بخصوصی به تن می کنند. لباس های این گروه ها بسته به کار و نقش آنها در اجتماع، متفاوت است. ما می توانیم از روی لباس این گروه ها پی ببریم که شغل و حرفه ی این افراد چیست یا چه خدمتی به اجتماع می کنند.

برای تفاوت لباس در موقعیت های مختلف چند مثال بزنید.

لباس نظامی: نظامی‌ها مانند ارتشی‌ها، سپاهی‌ها یا نیروی انتظامی لباس نظامی می‌پوشند. یکی از بارزترین ویژگی‌های لباس نظامی این است که افراد را با توجه به مکانی که در آن قرار می‌گیرند استتار کند. (گروه شغلی)

لباس شنا: شناگران نیز لباس مخصوصی می‌پوشند که جذب بدن باشد و همچنین جنسش پلاستیکی باشد تا فشار آب به ماهیچه‌های شناگر آسیب نزند. (گروه اجتماعی)

لباس آشپزی: آشپزها لباس و روپوش آشپزی برتن می‌کنند. لباس آشپزی معمولاً سفید است تا همواره نظافت آن رعایت شود و همچنین کلاه مخصوص دارد که موی آشپز در غذا نیفتد.

فعالیت ۱

همفکری کنید و به جز مواردی که در تصویرها می‌بینید، سه گروه اجتماعی یا شغلی دیگر نام ببرید که لباس مخصوصی به تن می‌کنند و بگویید لباس‌های هر گروه چه ویژگی‌هایی دارد.

آب و هوا و انواع لباس

لباس‌های گرم مثل لباس‌های پشمی

در فصل‌های مختلف سال نیز لباس‌های ما متفاوت است. در زمستان بیشتر چه نوع لباس‌هایی می‌پوشیم؟ پوشاک ما

در تابستان و زمستان چه تفاوت‌هایی با هم دارد؟ در تابستان لباس‌های نازک، نخی و پنبه‌ای می‌پوشیم که گرمای بدن را به بیرون هدایت کند و بدن را خنک نگه دارد، اما در زمستان لباس‌های ضخیم و پشمی می‌پوشیم که گرمای بدن را حفظ کند.

چرا در زمستان بیشتر از رنگ‌های تیره و در تابستان از رنگ‌های روشن استفاده می‌کنیم؟

زیرا رنگ‌های تیره نور خورشید را بیشتر و رنگ‌های روشن نور خورشید را کمتر به خود جذب می‌کنند. پوشاک مردم در نواحی مختلف آب و هوایی از نظر شکل، جنس و رنگ با هم فرق می‌کند. در سال‌های گذشته خواندید

که در کشور عزیز و پهناورمان ایران، تنوع آب‌وهوایی وجود دارد؛ یعنی نوع آب و هوا در همه جا یکسان نیست. در بعضی

جاها آب و هوا گرم و خشک، در بعضی جاها سرد، در بعضی مکان‌ها گرم و مرطوب و در بعضی نواحی معتدل است.

به این عکس‌ها توجه کنید. آیا می‌توانید با توجه به نوع پوشاک، حدس بزنید که آب‌وهوای ناحیه‌ای که این افراد در آن

پوشاک مردم در نواحی مختلف آب و هوایی از نظر ، و با هم فرق می‌کند.
شکل - جنس - رنگ

زندگی می‌کنند، چگونه است؟

چگونه در گذشته هر کس از روی شکل لباس فرد دیگر می توانست حدس بزند که او اهل کدام منطقه ی ایران است؟
در گذشته لباس های محلی بیشتر مورد استفاده قرار می گرفت.

در کرانه ی دریای خزر، زنان قاسم آبادی، دامن های بلند می پوشند که تا روی کفش می افتد و با نوارهای رنگی تزیین شده است. پهنای دامن گاه بیش از ده متر است.

لباس مرد کرد

امروزه لباس های محلی اغلب در یا پوشیده می شوند.
مراسم - جشن های خاص

لباس های محلی

مجسمه ای با لباس محلی در موزه ی مردم شناسی

در کشور پهناور ما اقوام مختلفی مانند فارس، ترک، لر، گیلک، کرد، بلوچ و ... زندگی می کنند. هر یک از این اقوام لباس های مخصوص به خود دارند.

لباس های محلی اقوام ایرانی بسیار زیبا است. البته این لباس ها در گذشته بیشتر مورد استفاده قرار می گرفته است به طوری که در قدیم هر کس از روی شکل لباس فرد دیگر می توانست حدس بزند که او اهل کدام منطقه ی ایران است. امروزه لباس های محلی اغلب در مراسم یا جشن های خاص پوشیده می شوند. این عکس ها، چند نمونه از لباس های محلی اقوام مختلف را نشان می دهد.

اگر روزی سری به یک «موزه ی مردم شناسی» بزنید در آنجا می توانید انواع لباس های محلی را مشاهده کنید.

لباس مرد بلوچ

لباس محلی مرد ترکمن

کدام یک از جلوه های لباس ها در طی زمان همچنان ثابت مانده اند؟ مثال بزنید.
با دقت در تصاویر دوره های مختلف تاریخی می بینیم که مردان همواره سرپوش داشته اند و این سرپوش تاج ، انواع کلاه ، عمامه ، دستار و نظایر آن بود.

فعالیت ۲

شما در کدام استان زندگی می کنید؟ از بزرگترها درباره ی لباس محلی استان خودتان پرس و جو کنید و بگویید لباس مردان و زنان چه ویژگی هایی دارد؟ اگر لباس محلی استان خود یا عکس آن را دارید به کلاس بیاورید.

فعالیت ۳

به نظر شما چرا لباس های محلی را در موزه ی مردم شناسی حفظ و نگهداری می کنند؟

زیرا لباس بخشی از فرهنگ و هویت ما است. با نگهداری لباس های محلی در موزه ی مردم شناسی در حقیقت گذشته ، فرهنگ و تاریخ اقوام مختلف ایرانی را حفظ می کنند.

پوشاک ایرانیان در گذشته

در دوره های مختلف تاریخی، پوشاک مردم تغییراتی کرده است. البته در زمان های گذشته نیز گروه های مختلف اجتماعی مانند شاهزادگان، روحانیون، نظامیان و ... لباس های مخصوص به خود می پوشیدند.

این عکس ها چند نمونه لباس را در دوران های مختلف تاریخی نشان می دهد. برخی از جلوه های لباس ها طی زمان همچنان ثابت مانده، و برخی از آنها تغییراتی کرده اند.

برای مثال اگر در تصاویر دوره های مختلف تاریخی دقت کنیم، می بینیم که مردان همواره سرپوش داشته اند و این سرپوش انواع کلاه، عمامه، دستار و مانند آن بوده است.

مجسمه ی مرد اشکانی با کلاه و شلوار گشاد تاروی پا

طرحی از پیراهن های زنان در دوره ی اشکانی

لباس مردان در دوره ی هخامنشی

لباس زنان در دوره ی قاجار

لباس مردان در دوره ی صفویه

تصویر مردی با کلاه نادری

فعالیت ۴

کاربرگه ی شماره ی ۱۹ «بررسی لباس های تاریخی» را در منزل انجام دهید.